

JUDr. Jan Huleš
Ing. Jana Hornigová

Účetnictví pojišťoven

2. aktualizované a přepracované vydání
s kapitolou o účetnictví zdravotních pojišťoven

Linde Praha, a.s.
Opletalova 35, 115 51 Praha 1
2009

Účtová třída 4 – Účty kapitálu a dlouhodobých závazků

Účtové skupiny:

Hospodářský výsledek

Účtová třída 7 – Závěrkové účty a podrozvahové účty

Účtové skupiny:

Podrozvahové účty

Pol.	Č.úč.	MD	Dal	Souvztažnosti – text	MD	Dal	Č.úč.	Pol.
E.I.1.	301	x		Pohledávka –				
F.II.	235	x		a) předepsané pojistné	x		601	I.1.a)
				b) úhrada dle splátek pojistného	x		301	E.I.1
I.8.	505	x		Rezerva na nezasloužené pojistné		x	441	C.1.a)
C.1.a)	441	x		a) tvorba dle doby trvání smlouvy		x	605	I.3.
				b) použití (rozpuštění) rezervy				
I.8.	503	x		Rezerva na pojistné plnění		x	443	C.3.a)
C.3.a)	443	x		a) tvorba (jednorázové na počátku smlouvy)		x	603	I.3.
				b) použití (rozpuštění) rezervy (dle splátek pojistného)				
I.4.a)	501	x		Pojistné plnění		x	331	G.I.
G.I.	331	x		a) závazek		x	235	F.II.
				b) výplata dle splátek				
E.III.	328	x		Postoupení pohledávky dle § 524 ObčZ		x	658	III.7.
				varianty– viz ČÚS č. 214				
III.8.	558	x		Náklady na vymáhání pohledávky		x	235	F.II.
F.II.	235	x		Vymožená část pohledávky		x	328	E.III.
III.8.	558	x		Nevymožená část pohledávky – odpis		x	328	E.III.
Účt.tř.7 Účt.sk. Podroz- vahové účty	724	x		Postoupení práv na náhradu škody (§ 33 zákona č. 37/2004 Sb.) (náklady na vymáhání, vymožená nebo nevymožená část pohledávky.) varianty viz ČÚS č. 214		x	729	Účt.tř.7 Účt.sk. Podroz- vahové účty
	729	x		Odúčtování pohledávky z podrozvahy		x	724	
				Fondy pro pojišť. vývoz. úvěrových rizik				
Účt.sk.	421	x		a) příděly z rozdělení zisku		x	412	A.V.
F.II.	235			b) dotace ze státního rozpočtu		x	403	A.IV.
A.V.	412			c) čerpání fondů (412), převod do HV		x	421	Účt.sk.
A.IV.	403	x		d) čerpání fondů (403), dotace do HV		x	421	Účt.sk.

Poznámka: V praxi mohou nastat i varianty či kombinace uvedených souvztažností.

Dotace může být čerpána převodem do účtu 421 jen při záporném výsledku hospodaření (v souvislosti s vysokou výplatou pojistných plnění na teritoriální rizika) až po čerpání fondů pro pojišťování vývozních úvěrových rizik.

Český účetní standard č. 214

Pojišťování vývozních úvěrových rizik se státní podporou u exportních pojišťoven

1. Exportní pojišťovna v souladu s § 7 vyhlášky postupuje při účtování účetních případů, vyplývajících z pojišťování vývozních úvěrových rizik se státní podporou, kromě ostatních standardů pro pojišťovny také podle následujících ustanovení.
2. Postup účtování o technických rezervách, jejich tvorbě a použití musí umožnit zjistit jejich části určené pro pojišťování podle odstavce 1.
3. Fondy pojišťovny a dotace do nich ze státního rozpočtu se účtují v souladu s § 7 odst. 2 vyhlášky. Použití dotace se účtuje na vrub příslušného účtu ostatních kapitálových fondů v účtové skupině „Základní kapitál a kapitálové fondy“ a ve prospěch účtu příslušného účtu v účtové skupině „Hospodářský výsledek“.
4. Použití hospodářského výsledku (zisku) na úhradu závazků z pojištění podle odstavce 1 se účtuje na vrub příslušného účtu v účtové skupině „Fondy ze zisku a hospodářský výsledek minulých účetních období“ a ve prospěch příslušného účtu v účtové skupině „Hospodářský výsledek“.
5. U pohledávek souvisejících s pojistnými produkty exportní pojišťovny v souladu § 7 odst. 3 vyhlášky se postupuje následovně:
 - 5.1. Pohledávka pojištěného postoupená podle § 524 ObčZ je převedena do aktiv exportní pojišťovny ještě před vyplacením pojistného plnění. Veškeré účetní případy o těchto pohledávkách se účtují na příslušných účtech účtových skupin Netechnického účtu.
 - 5.2. V případě, kdy předpokládaná výše nákladů na vymožení pohledávky je nižší než její jmenovitá hodnota, účtuje se o postoupené pohledávce v pořizovací ceně, kterou je dohodnutá výše pohledávky uvedená ve smlouvě o postoupení mezi pojistitelem a pojištěným. V tomto případě je výše pohledávky odvozena, v závislosti na realnosti jejího vymožení, ze jmenovité hodnoty pohledávky snížené o předpokládané náklady exportní pojišťovny na její vymožení. O postoupené pohledávce se účtuje na vrub příslušného účtu v účtové skupině „Ostatní pohledávky“ a ve prospěch příslušného účtu ostatních výnosů. Na tyto pohledávky lze vytvářet opravné položky.
 - 5.3. V případě, kdy předpokládaná výše nákladů na vymožení pohledávky dosahují nebo jsou vyšší než její jmenovitá hodnota, účtuje se o postoupené pohledávce ve jmenovité hodnotě, upravené v souladu se smlouvou o postoupení pohledávky mezi pojistitelem a pojištěným. V tomto případě se pohledávka upravuje, maximálně do výše jmenovité hodnoty, o předpokládané náklady exportní pojišťovny na vymožení, a

Uzavírání účetních knih (schéma)

Účty účetové třídy 5 – Účtová skupina TÚ k neživot. pojišť.		II.13. Výsledek Technického účtu k neživot. pojišť. – Účet zisku a ztráty (712)		Účty účetové třídy 6 – Účtová skupina TÚ k neživot. pojišť.	
	x →	→ 5 (zisk)	6 ← (ztráta)	← x	

↓

Účty účetové třídy 5 – Účtová skupina TÚ k život. pojišť.		I.10. Výsledek Technického účtu k život. pojišť. (713)		Účty účetové třídy 6 – Účtová skupina TÚ k život. pojišť.	
	x →	→ 5 (zisk)	6 ← (ztráta)	← x	

↓

Účty účetové třídy 5 – Účtová skupina Netechnický účet		III.16. Zisk nebo ztráta za účetní období – Účet zisku a ztráty (711) a (714)		Účty účetové třídy 6 – Účtová skupina Netechnický účet	
	(714) x →	Výsledek 712 Výsledek 713 (714) → 5 = ZISK(702)	Výsledek 712 Výsledek 713 (714) 6 ← = ZTRÁTA(702)	(714) ← x	

Aktiva (A)		Účty účetové třídy 7 Účtová skupina Účty rozvažné (702)		Pasiva (P)	
[] zůstatky	x →	→ A ZTRÁTA(711)	P ← ZISK (711)	← x	zůstatky []

Otevírání účetních knih (schéma)

Pasiva		Účty účetové třídy 7 – Účtová skupina Účty rozvažné (701)		Aktiva	
	[] zůstatky ←	← x A [] ZISK (421)	P [] x → ZTRÁTA (421)	→ zůstatky []	

Různé účty – např. položky A.IV.,VI.,VI., G.V. (41.,369, 489)		Účtová třída 4 – Účt. skupina Hospodářský výsledek (421)		Různé účty – např. položky A.IV.,VI.,VI.,E.III. (41.,328)	
	x ←	ZTRÁTA (701) ← x	x → ZISK (701)	→ x	

Test přiměřenosti závazku	Posouzení toho, zda účetní hodnota pojistného závazku musí být zvýšena (nebo účetní hodnota souvisejících odložených pořizovacích nákladů nebo souvisejících nehmotných aktiv snížena) na základě проверки budoucích peněžních toků.
Pojistník	Strana, která má právo na kompenzaci na základě pojistné smlouvy , pokud dojde k pojistné události .
Zajistná aktiva	Čistá smluvní práva postupujícího pojistitele na základě zajistné smlouvy .
Zajistná smlouva	Pojistná smlouva vystavená jedním pojistitelem (zajistitelem) pro kompenzaci ztrát jiného pojistitele (postupujícího pojistitele) z jedné nebo více smluv vystavených postupujícím pojistitelem.
Zajistitel	Strana, která má na základě zajistné smlouvy závazek kompenzovat postupujícího pojistitele , pokud nastane pojistná událost .
Oddělit	Zaúčtovat složky smlouvy tak, jako by byly oddělenými smlouvami.

Dodatek B

Definice pojistné smlouvy

Tento dodatek je nedílnou součástí IFRS.

B1. Tento dodatek obsahuje instrukce k definici pojistné smlouvy v dodatku A.

Zabývá se následujícími body:

- a) termín „nejistá budoucí událost“ (odstavce B2–B4);
- b) platby v naturáliích (odstavce B5–B7);
- c) pojistné riziko a ostatní rizika (odstavce B8–B17);
- d) příklady pojistných smluv (odstavce B18–B21);
- e) významné pojistné riziko (odstavce B22–B28) a
- f) změny v úrovni pojistného rizika (odstavce B29 a B30).

Nejistá budoucí událost

B2. Nejistota (nebo riziko) je podstatou pojistné smlouvy. V této souvislosti je při uzavření pojistné smlouvy nejistá nejméně jedna z následujících skutečností:

- a) zda se stane *pojistná událost*;
- b) kdy se stane; nebo
- c) kolik bude muset zaplatit pojistitel, pokud se stane.

V následující části komentáře se uvádí **příklad** (schéma) **postupů účtování**.

Upozornění: Vzhledem k tomu, že v souladu s § 14 odst. 1 zákona o účetnictví je **směrná účtová osnova v příloze č. 3 vyhlášky č. 503/2002 Sb. stanovena pouze na úrovni účtových tříd a účtových skupin** (bez číselného označení), jsou účetní zápisy vyjádřeny primárně souvztažnostmi položek rozvahy (bilance) a výkazu zisku a ztráty.

Poznámka: V praxi mohou nastat i varianty či kombinace uvedených souvztažností.

Položka	MD	Dal	Souvztažnost – text	MD	Dal	Položka
			Základní fond (ZF)			A.V.1.
			Tvorba fondu – jednotlivé tituly/zdroje ZF podle vyhlášky č. 418/2003 Sb., ve znění p.p., se účtují podle ČÚS pro zdravotní pojišťovny, tzn. zejména		x	A.V.1.
E.I.	x		– pojistné na veřejné zdravotní pojištění včetně záloh a jejich vyúčtování – pohledávky, – náhrady škod – pohledávky, – pohledávky za uhrazenou zdravotní péči poskytnutou v České republice cizím pojištěncům, kterými jsou fyzické osoby, za které byla zdravotní péče uhrazena v souladu s vyhlášenými mezinárodními smlouvami o sociálním zabezpečení (pohledávky z mezinárodních smluv), – ostatní pohledávky související s veřejným zdravotním pojištěním, které nepřísluší jinému fondu,		x	
E.I.	– x		dobropis pojistného na v.z.p.		– x	AV.1.
A.V.1.	x		přeplatek pojistného v.z.p., popř. jiná úprava zdrojů ZF – varianta 1..... varianta 2.....		x – x x	C.I.1. A.V.1. C.I.1.
C.I.1.	x		a u obou variant – úhrada závazku		x	F.II.1.
E.I.3.	x		pohledávky z přerozdělení pojistného		x	A.V.1.
F.II.1.	x		– finanční dary pro zdravotní pojišťovnu, u kterých dárce blíže nespecifikoval účel daru,		x	
D., C.I.	x		– kladné kursově rozdíly související se ZF,		x	
A.V.2., A.III.1.	x		– přiděly z jiných fondů – a (zpravidla) současně převod finančních prostředků mezi zvláštními bankovními účty fondů – viz položky F.II.1., 2., 3.		x	
F.II.1.	x		– úroky z finančních prostředků bankovního účtu ZF,		x	
F.II.1., E.I.	x		– penále, přírážky k pojistnému a pokuty,		x	
A.V.1.	x		Užití/snížení fondu – jednotlivé tituly/snížení ZF podle vyhlášky č. 418/2003 Sb., ve znění p.p., se účtují podle ČÚS pro zdravotní pojišťovny, tzn. zejména			